

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.
A bel- és külmisszióra vonatkozó közlemények Scholtz Ödön lelkész, rovatvezető címére Ágfalvára (Sopronm.) küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
— NYIREGYHÁZA. —
Főmunkatársak:
NOSZKÓ ISTVÁN rákoskeresztúri és
SCHOLTZ ÖDÖN ágfalvi lelkészek.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K

Egyes szám ára 40 fillér.

* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK. Vezércikk: Mi a belmisszió? Irta: Wallrabenstein Jakob. — Az adóalapról. Irta: id. Laczkó János
Külföld. — Külmisszió. Rovatvezető: Scholtz Ödön — Tárca: Luther éneke. — Belélet. —
Pályázatok. — Hirdetések.

Mi a belmisszió?

Mi az anyag? Mi az erő? mi a villamosság? mi a földrengés? mi a lélek? Quo vadis? stb. ily fontos kérdés foglalkoztatja a XX. század gondolkodó embereit. Egyházi téren is, de sok fontos kérdés vetődik fel az egyházat szerető, jövőjéért aggódó, gondolkodó lélek előtt! Hova lesz autonomiánk, melyért eleink vérüket hullatták? Ki hisz predikálásunknak? Hova vezet a világiak s egyháziak hit dolgában mindig növekvő közönye? Miért szakadnak ki tömegesen az egyház kebeléből? Ezek mind fontos, megoldásra s feleletre váró kérdések.

Jelen alkalommal a felvetett kérdések egyikére sem akarok felelni, hanem az „Ev. Ő.” új bel- és külmissziói rovatának szellemében egy másik, szintén igen fontos kérdést kívánok felvetni s vele foglalkozni, mert megérdemli a vele való foglalkozást. E kérdés: *mi a belmisszió?*

A belmisszió neve lapunk olvasói előtt nem ismeretlen. Hogy mégis felvetem s fontos kérdésnek minősítem — annak oka abban rejlik, hogy többnyire csak elsiklunk e név felett, anélkül, hogy az a sokféle ágazó munka, mely a belmisszió nevében foglaltatik s mely munka nélkül az egyház ma már meg sem lehetne, eszünkbe jutna.

Mivel a repülőgépek és a gyors közlekedés korszakában élünk, melyben nincs időnk hosszabb elmélkedésre; mivel minden egyes nap annyi újat, annyi érdekesítőt hoz, hogy az ember alig tud a sebesen tovarohanó idővel lépést tartani és magának kis időt szakítani, azért csak néhány pillanatra akarom az olvasók drága idejét igénybe venni. Álljunk meg egy rövidke negyedórára és nézzük mintegy uraniai előadáson, a szemünk előtt

kifeszített vásznat, amint rajta, egyik kép a másik után megjelenik.

I. kép: Embertömegek rajzanak az utcán bizonyos cél felé. Arcuk gondterhes, barázdás. Fáradtak az élet terhétől; a sok csalódás, küzdés és ezernyi remény hajótörése levertté, csüggedté, szomorkodókká tette őket. Lelkük sajog, mellükből sóhaj száll az ég felé . . . éheznek és szomjuhosszák a boldogságot! Célhoz érnek. Az ezer meg ezer főre menő embertömegeből emelvény nyúlik ki, rajta egy ember áll, nyugodt, megihletett arccal, melyről mennyei boldogság sugárzik a hallgatókra. Örömhírt mond a sokaságnak: „Megg született a bűntől megváltó Messiás, jöjjetek ő hozzám mind, kik megfáradtatok és megterhelgettetek, ő megnyugosztal titeket; boldogságot oszt mindenkinek, ki hozzám jön, ki benne hiszen, ki őt követi.” Mint a sötét börtönből kiszabaduló rab kimondhatatlanul boldognak érzi magát a világosság megpillantásakor; éppen olyan boldognak érzi magát a szemünk előtt álló tömeg, melyet Isten ígéje a sötétségből a világosságra vezetett. A belmissziói munkának ezen ága

az evangelizáció!

II. kép. Lázasan dolgozik száz meg száz munkás egy óriási házban. Különböző nyelvű bibliát nyomtatnak, kötnek, csomagolnak s aztán szétküldik a világnak mind az öt részébe. Őszhaju tudósok, misszionáriusok íróasztaluknál ülve a különböző pogány népek nyelvére fordítják a bibliát. Hívó férfiak, házról-házra — faluról-falura viszik a bibliákat, keresztyén és pogány népek közzé. Betérnek gazdagokhoz, szegényekhez — műveltekhez és nem műveltekhez, fáradságot, szégyent nem ismerve

nehéz akadályokat legyőzve. Odaadó, lelkiismeretes s több évi kitartó munkásság eredménye, hogy ma közel 500 nyelven olvashatni a bibliát és hogy egy év alatt 6 millió példánynál több kerül eladásra. A belmisszió

igy terjeszti a bibliát!

III. kép. Vasúti állomások. Ember-ember hátán tolong, nagy sürgés-forgás, jövés-ménés. A nagy embertömegben fiatal embereket veszünk észre, kik a jövő-menő utasoknak egy-két lapból álló röpiratot adnak, mely röpiratok rövid elmélgedések vagy történetek alakjában akarják az emberek figyelmét Isten ígéjére felhívni, velük megkedveltetni. Majd azt látjuk, hogy a röpiratokat osztó fiatal emberek a bérkocsi állomásokon, postán, vendéglőkben, szállodában alkalmazottakhoz sietnek röpirataikkal. Innen a betegen fekvőkhöz, elaggott s elgyengült öregekhez és egyáltalában mindenhol, hol az emberek akadályozva vannak Isten ígéjét a templomban hallgatni. Éjjel a csapszékek és rossz hírű házak előtt látjuk a röpiratosztókat, amint a nevezett házakba menni szándékozónak figyelmeztető és kérő szóval adják át a röpiratot, melyre nagy betűkkel van ráírva: „Fordulj vissza!” Az evangéliumot sokakhoz

a röpirat terjesztés által

juttatja el a belmisszió.

IV. kép: Egy nagy termet látunk. Tele van bölcsőkkel, kis ágyakkal. Fehér fejkötős diakonisszák sűrögnek-forognak a sok kis gyermek közt. Ápolják-gondozzák őket. Sok kis ártatlan gyermeknek, bár van, még sincsen szülője, a legtöbbnek szülője pedig oly szegény, hogy napközben gyárakban, vagy másutt vannak munkában, úgy, hogy nem lehetnek gyermekeik mellett. Azért hozzák gyermekeiket erre a helyre, hol meleg pártfogásra, anyai jó szivre találhatnak. Sok gondot levettek az anyák válláról, sok álmást, sok jót terjesztettek és terjesztenek mai napig

a bölcsődék.

V. kép: Óriási templom. Minden pad tele tömve iskolás gyermekekkel, mert hiszen vasárnap van, mikor is Jézus példája szerint minden hívő gyermeknek Isten házában a helye. Tele tündövel, csengő hangon dicsérik a mennyei atyát, kinek ígéjét most hallgatni jöttek. A lelkész ének után az oltár elé lép, rövid ima után felolvassa a szent leckét, a gyermekek feifogó képességéhez mérten megmagyarázza s elbeszél egy alkalmas, a szö-

veget megvilágító történetet. Beszéde végén kérdéseket intéz a gyermekekhez, hogy meggyőződjön, vajjon megértették-e kicsiny hallgatói a beszédet. Száz meg száz kéz emelkedik ilyenkor magasra, jelezvén, hogy a felvetett kérdésekre mindnyájan szeretnének felelni. Ima és közös ének után boldogan, hívő gyermeki szívvvel s avval a tudattal távoznak a templomból, hogy Isten az ő irgalmas, jó gondviselő atyjok. Évek mulva e gyermekek lesznek az egyház legbuzgóbb s legjobb tagjai. Így dolgozik a belmisszió az egyház javára

a gyermekistentiszteletek és vasárnapi iskolák által.

VI. kép: Egyenruhás fiú- és leánygyermekek állanak előttünk. Mosolygó, megelégedett arcok. Pedig volna okuk szomorkodni, mert egyiknek sincs apja, anyja, mind árvák egytől-egyig. De nem igen érzik, hogy árvák, hogy nincs otthonuk, hogy nélkülöznek a szülői szeretetet; mert hiszen az árvaházat vezető diakónusok vagy diakonisszák apátanyát pótolva, szülői-testvéri szeretetben részesítik az árvákat. A gondjukra bizott árvákat emberekké nevelik, iskolába járatják, mesterségre, házimunkára tanítják. Száz meg százezer gyermeket mentett meg a belmisszió ily módon a testi s lelki elzülléstől, örök hálára kötelezve a pártfogoltakat, megbecsülhetetlen szolgálatokat téve az egyháznak s az emberiségnek.

Ez az árvákról való gondoskodás.

VII. kép: Sok leánygyermek egy hosszú asztal körül ülve szorgalmasan kézimunkázik. Serényen folyik a munka, melyről tekintetüket le nem veszik, de azért figyelnek a mesélő, vagy a bibliából felolvasó diakonisszára, ki meg-megszakítván elbeszélését, vagy felolvasását, sorra járja a leánykákat, hogy tanácsosal, útbaigazítással szolgáljon. Sokan, az itt tanult kézimunkával keresték és keresik felnőtt korukban a mindennapi kenyeret. Így szegődik a belmisszió az ember kenyérkereső társává

a kézimunka iskolák által.

VIII. kép: Egyszerű, falimondásokkal díszített fehérre meszelt teremben több ifju ül együtt egy asztalnál. Mindegyik előtt biblia van, melybe elmerülve figyelemmel kíséri a textust felolvasó lelkészt, vagy diakónust. Arcukról le lehet olvasni, hogy ifju lelkük most egy más, egy szebb világban jár; hogy az őket környező sivár jelent a maga ezer-

féle gondjával-bajával elfelejtették; leolvashatni arcukról, hogy ifju lelkük minden hevél-szeretetével a szép, a nemes és magasztos bibliai eszmék megvalósulásáért rajonganak és célul tűzik ki: „Krisztust követve az egyháznak szolgálni!” Majd látjuk, amint ugyanezen ifjak, kik előbb még komoly ábrázattal olvasták, hallgatták Isten ígését, most vidáman tornásznak, testüket edzván és szem előtt tartván, hogy: Csak egészséges testben lakhatik egészséges lélek! Testedzés céljából kirándulnak a szabad természetbe s ott csodálják Istennek fenséges, harmonikus és bölcs alkotását. Ezen test és lélekben egészséges ifjak, felkeresik betegen fekvő társaikat, felolvasnak nekik egy-két szakaszt a bibliából s miután egyideig megosztották velük a magányt, távoznak, hogy vallásos röpíratokat terjesszenek és bibliaolvasó összejöveteleikre vendégeket meghívjanak.

Az ifjusági egyleti munka.

IX. kép: Üde arcu, fehér lelkü, ifju leányok csoportonként meg egyenként egy gyárba vagy kereskedésbe, hivatalba, műhelybe sietnek, hogy megkeressék mindennapi kenyerüket, mit talán egy beteg anyával, vagy még néhány kiskoru gyermek testvérrel kell megosztaniok. Nyomukban a bűnre, testi elvezetre csábító légiója! Egy némelyik már-már elesik, már-már belekerül a finom hálóba, már alig tud ellentállni önjerejével — de ime segítségére siet a belmisszió szolgálatában álló városi misszionáriusnő, vagy diakonissza, jó tanácscsal ellátja, a leányegyletbe meghívja, állandó testvérévé fogadja, megfelelő társaságról gondoskodik és igyekszik védcét az evangélium fegyverével felvértezni a bűn ellen. Ily módon sok leány menekült már meg az erkölcsi elbukástól, és sok szabadult már ki a Sátán kezeiből. A belmisszió így

küzd az erkölestelenség, s a fajtalanság ellen.

X. kép: Borgözös, sűrű füstös levegőben, duhaj nótákat énekelve ül együtt egy társaság. Előttük hatalmas boroskancsók s nagyhasu poharak. Koccintanak, egymás egészségére isznak; a hazát, a várost, a falut, ezt vagy azt a jó barátot éltetik. Vitakoznak — hevesen gesztikulálnak — majd egymásra rontanak — késelek, s koponyatörések halottakat s gyilkosokat hagynak hátra a csatatéren; otthon pedig a szenvedő feleség egy csomó lesoványodott, beesett szemügyerekkel éhezik s várják a kenyérkereső hazatértét — s ime egyszerre csak halottat

hoznak, vagy pedig vasra verve kísérik a csendőrök, akit várva vártak haza a családi körbe. Sok ezer — sőt millió embert pusztít el testileg-lelkileg az alkohol. Az emberiségnek ezt a régi, veszélyes ellenségét nem hagyhatja szabadon garázdálkodni a belmisszió, miért is összes munkáit harcba szólította az iszákosok megmentése és a rabbilincsekből való felszabadítása érdekében. Hirdeti, hogy akit a Fiu megszabadít, az igazán szabad. Így küzd a belmisszió, miután igen szép eredményt ért már el eddig is e téren

az iszákosság és az alkohol ellen.

XI. kép: Sötét börtönöket, magánzárkákat látunk. Gyilkosok, csalók, rablók s más gonosztevők sinylődnek itt. Az emberektől megvetve, a társadalomból kilökve, övéiktől elszakítva, ülik le ezen bűnösök a rájuk kirótt büntetést. Szánalomraméltó teremtések. „A bűnös bűnhődjék“ halljuk, de az irás azt mondja: „a bűnös térjen meg!“ Azért az evangélium világosságát a sötét börtönökbe is beviszik, hogy a gonosztevők lelkét megvilágosítsa, hogy a bűnös megtérjen és éljen; hogy legalább a lélek legyen szabad, ha a test többé már nem is lehet szabad a földön; hogy legalább a lélek meneküljön meg a kárhozattól, ha a test már nem is menekülhet a földi büntetéstől. A belmisszió

igy gondoza a börtönlakókat.

XII. kép: Több ház egymás mellett. Egyikben vakok, másikban süketnémák, harmadikban hülyék, negyedikben epileptikusok, ötödikben örültek, hatodikban nyomorékok, a többiben másféle betegek vannak elhelyezve. Szomorú képet mutat minden egyes ház, de még szomorúbbat a benne lakozók. Egyik háznak lakói szerencsétlenebbek, sajnálatraméltóbbak, mint a másikéi. Nyomor-, szenvedés-, sóhaj mindenfelé. Szívünk elszorúl ennyi nyomor láttára, szemünkbe könny szökik; lelkünkbe részvét lopózik s mialatt szemeinket égfelé irányítjuk, ajkunk ezt rebegi: Szegény testvéreink, könyörülj rajtuk ó felseges Isten, minket pedig őrizz meg hasonló sorstól! A diakonusok és diakonisszák e szenvedőket hitből fakadó szeretettel ápolják, szenvedéseiket velük megosztják, könnyeiket letörlik.

Igy ápolja a belmisszió a betegeket

XIII. kép: Rongyos ruhában, borotvátalan arccal, teljesen elzüllött csavargók bandukolnak az országuton. Koldulással, kére-

getéssel töltik el a napot, mert dolgozni nem szeretnek. A kéregetésben szerzett pénzzel éjjel a csapszékekben tivornyáznak. Amint így mendegélnek, egy barátságos kinézésű ház elé érnek, mely marasztalólag int feléjük. A ház felírata: „Hajléktalanok számára.“ Elolvassák — betérnek. Nyájas házigazda fogadja őket, a szeretetreméltó háziasszony hamarosan feltálal valami meleg ételt. Az elzüllötteknek jól esik e szeretetteljes fogadtatás. Beszédbe ereszkednek a házigazdákkal. Utóbbiak a beszélgetést mindjárt a bibliára terelik át — vándoraink figyelnek; a házigazda a széles és a keskeny utat jellemzi; a csavargók szemlesütve gondolkoznak a mondottakon, beismerve önmaguknak, hogy eddig a széles uton jártak, melyen az emberek többsége jár. Valami eddig még nem érzett vágy fogja el szívüket, letérni erről az útról és egy más, egy jobb, egy új életet kezdeni! Megtudakolják a házigazdánál, hogy hol kaphatnak munkát, hol fogadják őket műhelyekbe, munkáskolóniákra, hol kaphatnak a testi ellátáson kívül lelki táplálékot. — Belmissziói intézetekbe, munkáskolóniákra küldetnek odamennék s évek múlva mint teljesen újjászülött emberek, hittel és munkaszeretettel szívökben térnek vissza a társadalomba, melynek azelőtt heréi voltak, most pedig hasznavehető tagjai lettek. Eképpen dolgozik a belmisszió

a foglalkozás nélküli csavargók közt.

XIV. kép: Egy sereg nő. Arcukról szeretet olvasható. Az izléses, de egyszerű ruha alatt jóságos szív dobog. Meghánnyák-vetik miképp láthatnának el meleg ruhával — élelemmel a szeretet ünnepén néhány apátlan-anyátlan árvát, vagy szegény gyermeket, miképp örvendtethetnének meg néhány elaggott, támasz nélkül maradt öreget. Összerakják filléreiket, kézimunkáznak, gyűjtögetnek házról-házra járva a jótékony cél érdekében. Mivel „a gyöngéd szeretettel eltelt női szív van hívatva arra, hogy megérezze a nyomort, a fájdalmat, a nélkülözést, mindenütt, ahol ez hangosan esd segítségért a jó, a könyörületes szívekhez“, azért a belmisszió különösen a nők körében toborozza segítő munkásait az evangélium terjesztésére, valamint a szeretet gyakorlása érdekében,

nőegyletekbe gyűjtven hiveit.

A filmnek vége! A lámpák kigyulladnak. A közönség távozik. Kiki a maga útján halad. Ismét körülvesz mindegyikünket a minden-

napi élet. Mintha az elébb nem is a földön, hanem más világban lettünk volna, hol nem a hitetlen, hideg-rideg, közönyös emberek irigysége, ellenségeskedése, gyűlölködése és marakodása lakozik, hanem a mindeneket körülölelő szeretet. Szinte fáj otthagynunk a vászonra vetett világot, mely annak a fenséges Istenországának melynek eljöveteleért Krisztus tanítása óta naponta imádkozunk, csak gyenge kézzel megrajzolt halvány képe.

Mi a belmisszió? A fenti képek alapján nem más, mint egy nagy-nagy villamos telep, melyből ezer meg ezerfelé ágazó dróthuzalok vezetik a villamos áramot, az evangélium világosságát, még a legelrejtettebb és legelhagyottabb zugba is, megvalósítván ama fenséges ígét: Legyen világosság!

Mi a belmisszió? Egy óriási tengerihajó, melyre a csatában megsebesülteket, az elmerülni akarókat, a segélyre, ápolásra szorulókat, mentő csónakok segítségével viszik, hogy szeretet és hűséges bánásmód ismét visszaadja a harcképességüket.

A belmisszió a látható egyház keretén belül segítségére akar lenni az egyháznak az által, hogy hirdeti az ígét és gyakorolja a szeretetet. Mint a csendesen, zajtalanul hulló országos eső, megtermékenyíti az egyház talaját, hogy ezen a Krisztus evangéliuma és szeretete hatalmas fává növekedjék. — „Abban a világban“ mondotta egy professzorom, „mely hinni nem tud, mely hinni nem akar, mely hinni oly sokszor röstel s melyben az értelem tagadja az Istent; abban a világban, melynek áldása annyiszor átok, boldogsága csak mulandó árnyék, gyönyöre kárhozat, hite-bálványa-egyetlen mindene, az anyag; abban a világban így működik anyaszentegyházunk kebelében“ . . .

a belmisszió!

Legyen munkáján az áldások áldása!

Wallrabenstein Jakob.

Az adóalapról.

Az adóalapi ügy történetének fejlődésében és alakulásában „Evangelikus Órállónk“ múlt évi 47-ik száma „Az adóalapi-bizottság figyelmébe!“ című cikket bocsájt napvilágra, mely következményeiben olyan mentális rezervációra is vezethet, melyre esetleg könnyen lehetne azt a híres közmondást alkalmazni: nem bűn a mi elkövetettét, hanem több annál: hiba. — Így tehát meg kell vívni a nagy csatát, hogy a nappal győztesen törje át az éjszakát.

A cikk továbbá az érdekeltek figyelmébe hozzászólásra is ajánlatik, de én azt hiszem, hogy ezen ügy „revue“-jében a nem érdekelt gondolatainak menetét

sokkal elfogulatlanabbul nyilváníthatja, mintha egy érdekelte kifejté a nézeteit.

Az okos önmérséklet álláspontján állva a cikk írójának indítványában felhozott fegyvert félre kell tenni az egyházi fegyverzet arzenáljába.

Az kétségtelen, hogy a lelet, melyre a cikk írója jutott, a dolog érdemében nagyon gravitál, csak kár, hogy az irány el van tévesztve. Egy szegény egyház, mely nehéz terhek viselésére — jóllehet önként is — vállalkozott, midőn az 1907. XXVII. t.-c. s az 1908. XLVI. t.-cikkben biztosított államsegélyt el nem fogadta, most hogy saját rovására az adóalapról illetve az adóteher bevallásából történendő levonásokkal mintegy újra megterhelte, . . . ez kérem egészen el-
tévésztt irányú taktikához vezetne.

Nem azért vettük az állami segélyt, hogy ez által az állam nemes intencióival visszaélve testvérharcot provokáljunk és egy létért küzdő egyházunkat sújtsuk, — de nem is lehet az adóalapi bizottságnak feladata mintegy aulicus fórumról a tüzes gyűlöletet szítva Aglaurus szerepét játszani, hanem önzetlen testvéri szeretetet ápolni és gyakorolni, nem az igát nehezíteni, hanem a terheket könnyíteni, nem ádáz küzdelmet in infinitum nyújtani, hanem annak elejét venni, nem revolucionáris térre lépni, hanem fáradozni, hogy a háborgó tenger hullámai lecsillapítsanak és a béke és testvériség szöveteke lengjen felettünk, annyival is inkább, hogy ne legyünk oldott kéve, hanem hogy egyesüljünk. Szimpatia, egymás iránti tiszteletet, nimbuszt, becsülést kell szerezni, hogy a közel levő zsinat előkészülve találjon bennünket, úgy hogy legyünk egy csomóba összefoglalva törhetetlenek.

Tekintettel tehát arra, hogy a helyes gondolkodásnak cselekvése alapja a boldogulásnak, bátor vagyok „Az adóalapi bizottság figyelmébe!” című cikk írójának indítványát akkép formulázni: az adóalapi segélyből, illetve adóteher bevallásból ne vonassék le az 1907. XXVII. és 1908. XLVI. t.-cikkben biztosított, de el nem fogadott segély összege az egyházaknak, hanem előbb szólíttassanak fel azon egyházak, melyek adóalapi segélyért folyamodtak, de a fenti törvény-cikkben biztosított államsegélyeket igénybe nem vettek, hogy előbb consequenter az anomaliát jóvá tegyék, hogy előbb a fenti állami segélyt fogadják el, ha azt akarják, hogy az őket megillető részben az adóalapi segélyben is részük lehessen.

Id. Laczkó János,
margonyai ev. lelkész.

K Ü L F Ö L D.

A „Magyar Szó“ f. hó 21-iki száma írja a következő jóizü apróságot:

A modernisták védekeznek! Baj lesz, nagy baj lesz abból, hogy a pápa öszentsége úgy megharagudott a modernistákra. Mac Sviney megtalálta ugyan a módját annak, hogyan kell a Vatikán villámai ellen védekezni. Mac Sviney urról elég annyit tudni, hogy pápai kamarás és modernista hírbe keveredett. Erre a pápa rádörgött Svineyre s visszavonta tőle a pápai kamaráság címét és jellegét. De Sviney nem hagyja magát. Azt mondja, hogy a pápa rá, mint modernistára haragudhatik ugyan, de a kamarási címet, melyet „érdemeiért“ kapott, nem hagyja, mert ő ezért annak idején kerek harmincezer frankot adott. Be is pörölte a pápát s vagy a címet, vagy a pénzt követeli vissza. A Vatikánban gondolkozni fognak azon, hogy mi ér

többet: a modernizmus, vagy a készpénz. S tekintve hogy a Vatikánnak évi 400.000 frank mellékjövedelme van a cím- és rendjelekkel való kereskedésből, alig hihető, hogy most ezt a jól menő üzletágot diszkreditálni akarnák. A modernisták pedig megtanúlhatták ebből az esetből, hogy legjobban úgy biztosíthatják magukat a pápa haragja ellen, ha valami címet vagy rendjelet vesznek a Vatikántól. Persze, készpénzért. Így még a legjobb barátságba kerülhetnek e vállalattal, amelynek mindig nagy fogékonysága volt bizonyos „érdemek“ elismerése iránt.

K Ü L M I S S Z I Ó.

Rovatvezető: Scholtz Ödön.

A magyarhoni ágost. hitv. evang. misszió-egyesület működését fennállásának II. évében is Isten látható áldása kísérte. Tagjainak száma a múlt év végéig meghaladta a 360-at s 1910. évi bevétele 4745 K. 94 f. volt. Ebből 3011 K. 75 f.-rel a lutheránus hittérítési munkát segélyeztük, míg a többit a felmerült csekély költségek levonásával a „missziói alap“-hoz csatoltuk. — Az új évben már ismét szép összegben folynak be minden oldalról a missziói offertóriumok és adományok. Kérjük lapunk olvasóit, hassanak oda, hogy minden gyülekezetben tartassék a hitélet mélyítése végett évenként missziói istentisztelet s hogy valamennyi gyülekezetből küldessék az egyesület pénztárába, *Broschko G. A.* lelkész címére, Bndapest IV. Deáktér 4., offertórium vagy adomány. A tagok vagy *alapítók*, akik egyszer s mindenkorra 100 koronát fizetnek, vagy *rendesek* évi 3 K. s *pártolók* évi 1 K. fizetése mellett. Igen kérem a jobb módú gyülekezeteket s hiveket, hogy alapító tagként lépjenek be az egyesületbe, amit annál könnyebben megtehetnek, mivel a 100 K. alapító tagsági díj több (4—5) évi részletben is fizethető. Az alapító tagsági díjak „missziói alap“-ként tőkésítetnek, hogy ha idővel, az egyesület kellő megerősödése esetén *önálló* missziói munkába kezdünk, legyen mire támaszkodnunk. Rendese, avagy pártoló tagnak pedig úgy hiszem, hogy a legtöbb gyülekezet s számos hívő lélek beléphetne mindenfelé, mivel ezen tagsági díjakat épen azért tette az egyesület olyan alacsonyra, hogy a lelkészek és hivek tömegesen beléphessenek az egyesület tagjainak sorába. Egyesületünk a missziói élet, érdeklődés és áldozatkészség felkeltése végett ez idén február második felében a Bácskában rendez az alapszabályok 4. §-nak b) pontja értelmében missziói körutazást, amelyen *Handmann R.* hittérítő tartja a missziói előadásokat, ki mint misszionárius már 9 évig működött a kelet-indiai tamul-nép között, hová szabadságának letelte után ez év őszén ismét visszatér. Előadásait február 26-án a budapesti német gyülekezetben rendezendő missziói ünnepélyen fogja befejezni. Adja Isten, hogy gazdag áldás legyen ezen fáradozásunk gyümölcse!
S. Ö.

T Á R C A.

Luther éneke.

— Több fordítás felhasználásával. —

1. Erős vár a mi Istenünk,
Jó fegyverünk és pajzsunk;
Ha ő velünk, ki ellenünk?
Az Úr a mi oltalmunk.

- Az ős ellenség
Most is üldöz még,
Nagy a tábora,
Csalárd minden szava,
Nincs ilyen több a földön.
2. Erőnk magába mit sem ér,
Mi csakhamar elesnénk,
De értünk küzd a jó vezér,
Kit Isten küldé mellénk.
Kérdezed: ki az?
Krisztus, az igaz,
Ég ura, Isten,
Kihez hasonlító nincsen,
Ő a mi diadalmunk.
3. E világ minden ördöge
Ha elnyelni akarna,
Minket meg nem rémitene,
Mi rajtunk nincs hatalma.
E világ ura
Gyuljon boszura,
Nincs ereje már,
Reá ítélet vár,
Az ige porba dönti.
4. Az ige kőszálként megáll,
Meggőzgyenül, ki bántja;
Velünk az Úr táborba száll,
Szent lelkét ránk bocsátja.
Életünk, ha kell,
Am hadd vesszen el;
Vesszen jó hírünk,
Kincsünk, nőnk, gyermekünk:
Mienk a menny örökre.

— r —

BELÉLET.

A Prot. Országos Árvaegylettől vettük s ajánljuk megszívlelésre a következő felhívást: *Szeretett Hitrokonaink!* Fél század múlt el a „Prot. Országos Árvaegylet” alapítása óta. Ezen idő alatt 818 árva fiúnak és leánynak nyújtott árvaháza menedéket, otthoni, vallásos és hazafias nevelést és 639-et bocsátott ki az életbe s helyezte el biztos megélhetési viszonyok közzé. Jelenleg is 134 árva növendéket tart és nevel az egyet budapesti (VII., Szegényháztér 1. sz. alatt lévő) árvaházában, a rozsnyói árvaházban és vidéki földműves és iparos családoknál elhelyezve, ezenkívül 52 árvának nyújt pénzügyi segítséget. A protestáns társadalom minden tényezője közreműködött arra, hogy ez az árvaház, mely ref. és ág. hitv. ev. vallású árvákat egyenlő arányban tart, nevel és segítse, ily szép eredményeket érhetett el. De mennyi még az elhagyott árvák száma az országban, mennyi még a letörötlen könny a magukra maradt özvegyek szemében s mennyi a fájdalom, bánat és nélkülözés az apátlan és anyátlan gyermekek között! Azért fordulunk bizalommal szeretett mindkét protestáns hitű, buzgóságáról és áldozatkészségéről ismert testvéreinkhez, hogy segítsenek nekünk mennél több árva gondját felvenni s ez által a Jézus szeretetét megvalósítani. Habermann Ferenc, vallásos képek és könyvek terjesztésével foglalkozó, budapesti jó hírű céggel (VIII., Szilágyi-utca 4. szám) egyezsége léptünk, amely szerint azon képek után, amelyek ezen ajánlatunk alapján s oly megrendelési jegy alapján vétetnek meg, amelyeken ezen felirat van: »A Protes-

táns Országos Árvaház javára”, az eladási ár tisztaságának egy részét árvaházunknak juttatja. Azért szeretettel és bizalommal fordulunk a ref. és az ág. hitv. ev. lelkész urakhoz, valamint a tanító urakhoz, hogy karolják fel a Protestáns Országos Árvaház ügyét az által, hogy a kiküldött utazó mellé megbízható embert adni sziveskedjenek, aki az utazót a községben kalauzolja a megrendelések gyűjtésénél s akinek fáradságát az utazó fogja megegyezés szerint díjazni. Szeretettel és bizalommal emeljük ki szeretett hitrokonaink előtt is, hogy a jelen ajánlatunkkal megjelenő utazótól vásárolt kép eladási árából egy rész az árvaházunk jut, eképpen amíg egyrészt hajlékunkat szép képekkel ékesítjük, adományt juttatunk az árvaházunknak. A Protestáns Országos Árvaegylet s az ez által fenntartott Prot. Orsz. Árvaház ügyét ismételtén pártfogásába ajánlva, maradtunk hitrokoni szeretetteljes köszöntéssel: Budapest, 1910. január 20. Kovácsy Sándor a Prot. Orsz. Árvaegylet elnöke, pálóczi Horváth Zoltán dr. a Prot. Orsz. Árvaegylet titkára, megbízottunk: Radovánovics János úr.

Kérelem. Felkérem a ntü: lelkész urakat, hogy *nevelőnői* állásra nekem evang. tanítónőt ajánlani sziveskedjenek. Kezdőfizetésül butorozott szobán, fűtésen és világításon kívül havi 80 K.-t biztosítok azon feltétellel, hogy az alkalmazandó nevelőnő napi 1—2 órában irodai teendőket is teljesíteni tartozik. Tisztelettel Poprád, 1911. jan. 23. Glatz G. E. butorkereskedő.

Abosról írnak, hogy az oda tartozó somosujfalusi fiókegyházban tervezett ev. templom építési alapját gf. Andrassy Dénes — a nagy Mecenás, 1000 korona ajándékozásával megvetette. — Az abosi egyházban 1910. évben született 7 fiu, 8 leány = 15. Meghalt 14; 3 fi, 11 nő. Házasság volt 16; 2 vegyes, 14 tiszta pár. Confirm. 25; 15 fiu — 10 leány.

Tudomásul. A tiszai egyházkerületi püspökválasztási mozgalmakkal kapcsolatban értesemre esett, hogy újabban egy „Többen” aláírási nyomtatott körlevelet, továbbá nyomtatott betűket utánozó írás aláírás nélküli nyílt levelezőlapokat küldözgetnek egyes egyházakhoz *látszólag* az én érdekemben. Bár minden gondolkodni tudó emberről, azt hiszem, joggal tételezhetem fel, hogy ezeket az eszközöket sem nekem, sem az én *igazi* jóakaróimnak nem tulajdoníthatja tartozó kötelességemnek ismerem e helyütt is kijelentem, hogy én és az én jóbarátaim ezektől nemcsak távol állunk és azokat egyenesen az én érdekeim ellen is irányulóknak tartjuk, hanem hogy azokat határozottan elítélem és kárhoztatom. *Geduly Henrik* ev. lelkész.

Helyreigazítás. Ntü. Koren Pál békéscsabai lelkész úr felkért minket annak közlésére, hogy könyve legutóbbi hirdetése szövegébe tollhiba csúszott be, ugyanis az ötven alkalmi beszédnek nem két, hanem négy korona az ára Ezt most készséggel igazítjuk helyre.

Hymenhir. Voda Valéria és Zoch Gusztáv jegyesek. Modor, Hodrusbánya. 1911. január hó 11.

Gyászrovat. A bányai egyházmegye felügyelője, báró Ambrózy Béla cs. és kir. kamarás, e hó 18-án elhalálozott. A boldogult 40 éven át viselte az egyházmegyei felügyelő tisztet s élénk és tevékeny részt vett az egyházi ügyekben. A papság iránti őszinte tisztelet és szeretettel viseltetett, s nagy érdemei áldottak ma-

radnak. Temetése e hó 20-án a főiri világ és evang. egyházi körök élénk részvényt nyújtása közben ment végbe. A gyászházban, Kramár J. ér. főesperes, a temetőben Bohus Károly franzfeldi lelkész, volt országgy. képviselő tartottak gyászbeszédet.

Kimutatás. A torzsai árva- és szeretetházra (Konfirmándus Otthon) október hó 1-től december hó 31-ig a következő szeretet adományok folytak be: Locsmándi-nőegylet 25 kor., Klein A. Tiszaszentmiklós 5 kor., Némethidegkút konf. és offertorium 785 kor., Pusztaványi iskolások 478 kor., Leibicz iskolások 790 kor., Breuer Vilma úrhölgy 130 kor., Tiszaszentmiklós egyház 10 kor. Gyámintézeti nagy szeretet adomány 4796-42 kor.. Torzsai egyházközség 1000 kor.. Békési egyházmegye 905 kor., Lenhardt Teréz Budapest 1 kor., Pozsony városi esperesség 20 kor., Hamel Adolf B. Feketehegy 20 kor., Bobál Samu, lelkész Egyházmaróth 6 kor., Dr. Schneider Károlyné Kula 10 kor., Nagy Gábor Sopronnémeti 2 kor., Kiszács iskolások 890 kor., Névtelen Budapest 5 kor., Berkovits Márk 2 kor., Répczelak egyház 1 kor., Gusztáv Adolf egylet 713 50 koronát.

A bányai egyházkerület pedig adott egy öt évre szóló 5000 koronás kamat nélküli kölcsönt. Élelmszereket küldtek Nagyt. Langhoffer Károly kiszácsi lelkész úr és hivei 3 láda zsír, sertéshusfélét, babot, lisztet, befőttet, szappant stb. Nagyt. Kruttschnitt Antal Solt vadkertről 6 mm. burgonyát. A torzsai nők pedig közel egy métermázsa zsirt, sertéshus és kolbászfélét s szalonnát egy métermázsa 70 kgr. Adtak még lisztet, almát, kenyeret, hagymát stb.

Az Ur áldásának teljességét, kegyelmének gazdagságát kérjük az adakozókra s azok adományaira. Torzsán, 1911. január 3-án.

Famler G. Adolf, lelkész.

Schmidt Samu

Hütenberger Károly, pénztáros.

Hirdetések és pályázatok.

Káplánt keresek.

Fizetése évi 1200 kor. és lakás; teendője minden harmadik héten írásmagyarázat. Az állás *mielőbb* elfoglalandó.

Koren Pál,

békéscsabai ev. lelkész.

Most jelent meg!

Savonorola beszéde

AZ EGYHÁZ REFORMÁCIÓJÁRÓL.

Fordította:

PAULIK JÁNOS

nyiregyházi ev. lelkész

Ára 40 fillér.

Kapható a fordítónál.

A Luthertársaság Könyvkereskedése

(Üzletvezetők: Scholtz Testvérek)

BUDAPESTEN, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 51/a.

tisztelettel ajánlja a küszöbön levő **konfirmáció oktatáshoz** a következő

:- :- :- kézikönyvecskéket :- :- :-

Belohorszky Gábor. Evangelikus konfirmandusok könyvecskéje. 2. kiadás. Ára 40 fillér.

— Evangelisch-christliches Confirmandenbüchlein. Approbiert durch den General-Convent, im J. 1904. Zehnte, verb. Auflage. Ára 40 fillér.

— Wyucováni evanjelických podlé Aug. vyzn. Konfirmandu. Schválené generalnym Konventem v. 1907. Ára 30 fillér.

Blázy Lajos. Evangéliumi káté a konfirmáció és a katekizáció tanítás melletti használatra. 9 kiadás. Atdolgozta: Török József. Ára kötve 60 fillér.

Geduly Lajos. Evangéliumi Káté. Népiskoláknak tankönyvül, konfirmandusoknak vezérkönyvül és ismétlősöknek kézikönyvül. Eng. az egyetemes gyűlés által 1899. Ára kötve 50 fillér.

— Halte, was du hast! Confirmandenbüchlein f. die evangelische Jugend. Herausgegeben von dem evangelischen Pfarramte in Sopron. 4. kiadás. Ára kötve 60 fillér.

Koren Pál. Konfirmáció könyv. 2. kiadás. Ára 30 fill.

— Konfirmacna kniha 2. wydanie. Ára 30 fillér.

— Konfirmációi vezérfonal. Tankönyv, olvasó és vezérkönyv. Ára kötve 1 korona.

Nagy István. Az Ur vacsorájához először készülők számára tanítás. Ára kötve 60 fillér.

Raffay Sándor. Evang. konfirmandusok kátéja. 3. kiadás. Ára kötve 40 fillér.

Ruttkay Sándor. Konfirmandusok könyve. (Előkészület az Urasztalához.) 10. kiadás. Ára 30 fill.

— Konfirmandenbüchlein. (Vorbereitung zum h. Abendmahl.) 2. kiadás. Ára 10 fillér.

Szeberényi János vezérfonala a konfirmálandók oktatásában. 6. kiadás. Ára kötve 70 fillér.

— Wyucovánj konfirmandu. Ára kötve 80 fillér.

Sztehlo Andras. Evangéliumi-keresztényen vallástan a konfirmációi oktatás számára. 9. kiadás. Ára 48 fillér.

Tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye a te koronádat! Konfirmációi tankönyv az evang. ifjuság számára. Kiadta a soproni ev. lelkészi kar. 4. kiadás. Ára kötve 60 fillér.

Turcsányi A. M. Konfirmandusok könyve. Ára kötve 60 fillér.

Ugy a konfirmációi könyvecskékre, emléklapokra, bibliákra, újtestamentumokra, énekeskönyvekre, imakönyvekre, valamint bármely irodalmi műre vonatkozó rendelést alázattal kérünk hozzánk juttatni.

Hitrokoni tisztelettel

a Luther-Társaság könyvkereskedése.

4-2

Koren Pál konfirmációi könyvecskéje

magyar, bibliai tót és irodalmi tót nyelven (darabja 20 fillér) a szerzőnél kapható. Ugyanott Jézus szenvedésének története (5 korona), csodái (2 korona), példázatai (80 fillér), a karácsonyi időszak epistoláinak magyarázata (3 korona), ötven alkalmi beszéd (esküvés, temetési stb. 4 korona) megrendelhető. 2-2

Ev. konfirmandusok KÁTÉJA.

Irta:

RAFFAY SÁNDOR budapesti lelkész.

— Ára kötve 40 fillér. —

3-2.

Kapható:

KÓKAI LAJOS könyvkiadónál

BUDAPEST, IV., Károly-utca 1.

○○○○ Kivánatra mutatványpéldány ingyen! ○○○○

Kántortanítói állás.

Pusztavám (Fejér-m) evang. kántortanítói állására február hó 11-ig pályázatot hirdet. Fizetés: 368 korona készpénz, búza 12 és fél pozsonyi mérő, rozs 12 és fél pozsonyi mérő, tavaszi 12 és fél pozsonyi mérő, must 453 liter, fa 6 öl, tandíj-váltás 55 kor, egy temetésért 50 fill., három ünnepi offertorium, kert a ház mellett 858 □-öl, föld 3 és fél hold, 2 hosszú 4-5 órai és 4 rövid 1 órai fuvar és a szükséges malomfuvarok, két nagyobb és egy kisebb szobás lakás, konyhával és a szükséges melléképületekkel. Az iskolára eddig szolgált fapénz megváltására az egy-

ház 110 kor. államsegélyért folyamodott, a melyért a tanító ezentúl is az egész iskola fűtéséről gondoskodni tartozik. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölendő osztályok tanítása és az összes kántori teendők. A német nyelv teljes birása szóban és írásban szükséges. 2-2. *Iskolaszék.*

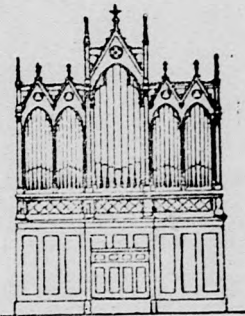
Orgonaépítési műintézet

Rieger Ottó

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és kir. udvari szállító, a Ferenc József-rend lovagja. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. — Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csőrendszerű (pneumatikai) tartós, nemeshangu orgonákat szállít. 38 év óta 1600 orgonát — köztük a király orgonáját, amely mű 80 változatú és villanyerőre van berendezve — szállított. — Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kivánatra díjmentesen küld.

Pontos és legjobb ::

ÓRÁK 5 évi jótállás mellett!

Pontos kiszolgálás

Jutányos árak!

Egyházi szentedények,

úrvacsora-kelyhek, keresztelő-kannák és medencék, borkancsók.

Arany és ezüst ékszerek,

evő-eszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója,

Budapest, VII. Erzsébet-körút 29.

100-38.